

Las Państwowe

Narada Urzędzeniowa

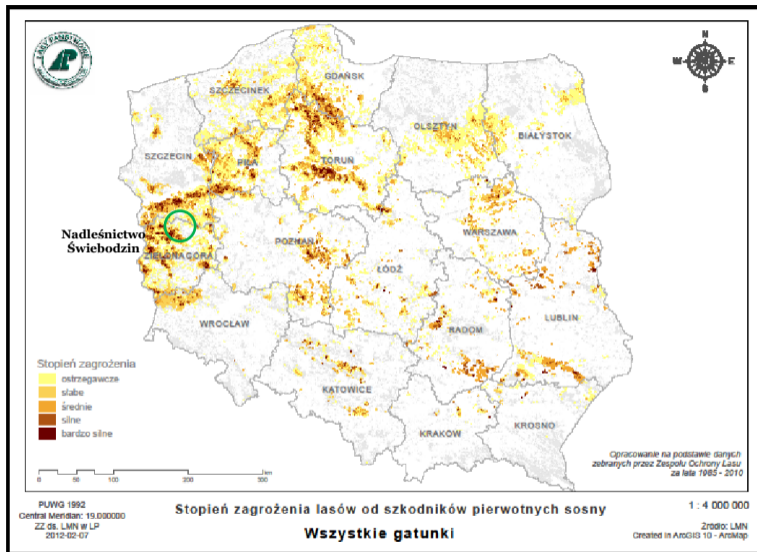
w sprawie

Planu Urządzenia Lasu (PUL)

dla Nadleśnictwa Świebodzin

na lata 2028-2037

Świebodzin, 24.03.2026 r.

Na podstawie potencjalnego zagrożenia od
szkodników pierwotnych sosny oraz
powierzchni gradacyjnych,
w 2025 r. uzgodniono lokalizację dla
160 stałych partii kontrolnych,
na których wykonuje się jesienne poszukiwania.

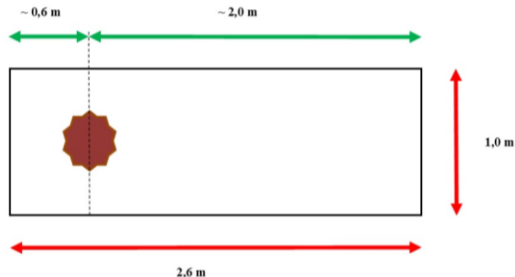

Na terenie Nadleśnictwa Świebodzin aktualnie obowiązującą metodą poszukiwań szkodników pierwotnych sosny jest

metoda dwóch drzew.

Nadleśnictwo przeprowadza co roku prace prognostyczne w celu kontrolowania ewentualnego zagrożenia ze strony szkodników pierwotnych.

Materiał zebrany w ściółce jest przekazywany do Zespołu Ochrony Lasu w Łopuchówku w celu wykonania analizy i sporządzenia prognozy zagrożenia.

Ryc. 2c. Schemat wyznaczonej powierzchni próbnej podczas jesiennych poszukiwań szkodników liściożernych sosny metodą dwóch drzew, – drzewo.

W latach **2018 – 2025** na terenie Nadleśnictwa Świebodzin stwierdzano wzmożone występowanie jedynie **barczatki sosnówki**, zaliczanej do szkodników pierwotnych sosny.

Barczatka sosnówka zaliczana jest do foliofagów, czyli owadów zjadających liście lub igły drzew.

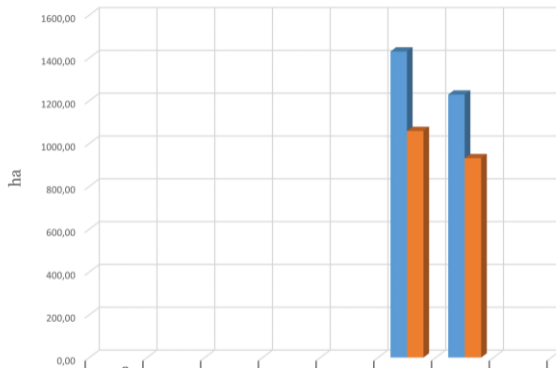
To gąsienica stanowi kluczowe zagrożenie, ponieważ żerując pozbawia drzewo igieł.

Barczatka sosnówka *Dendrolimus pini* L.

- występowanie w latach: **2023 - 2024**,
- zwalczanie w latach: **2023** (pow. 1 058,36 ha) oraz **2024** (pow. 931,33 ha).

Barczatka sosnówka (*Dendrolimus pini* L.)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
■ Występowanie [ha]						1429,73	1228,40	
■ Zabieg ochronny [ha]						1058,36	931,33	

Szkodniki wtórne na gatunkach iglastych:

- ❖ Przyplaszczek granatek: **2018 – 2025** r.
- ❖ Kornik ostrozębny: 2018 – 2025 r.
- ❖ Kornik drukarz: **2018 - 2025** r.
- ❖ Kornik modrzewiowiec: 2019-2024 r.

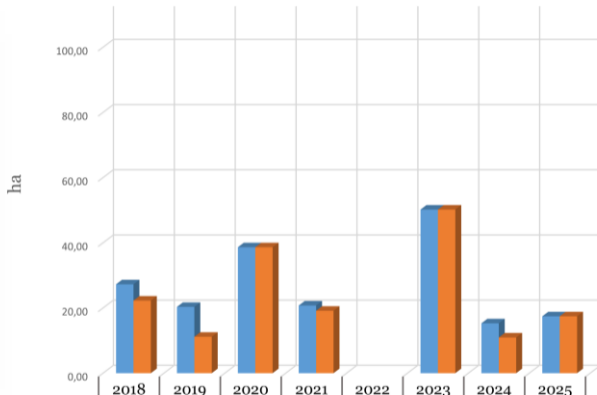
To owady żerujące na osłabionych drzewach, o obniżonej „odporności”. Często uszkodzonych wcześniej przez inny czynnik.

Szkodniki wtórne?

Przyplaszczek granatek (*Phaenops cyanea* Fabr.)

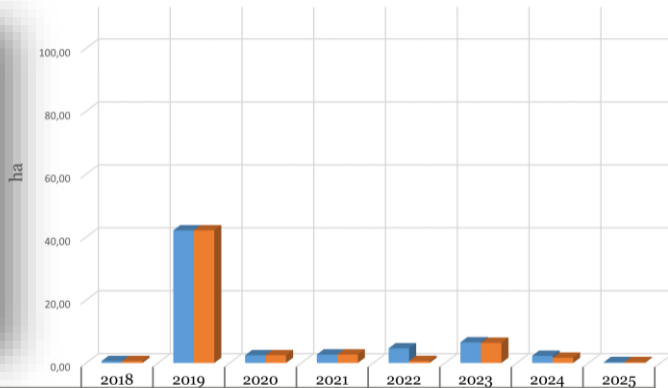

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
■ Występowanie [ha]	27,27	20,34	38,64	20,76		50,20	15,30	17,45
■ Zabieg ochronny [ha]	22,28	11,17	38,64	19,16		50,20	10,96	17,45

Fot. Marek W. Kozłowski

Kornik ostrożebny (*Ips acuminatus* Gyll.)

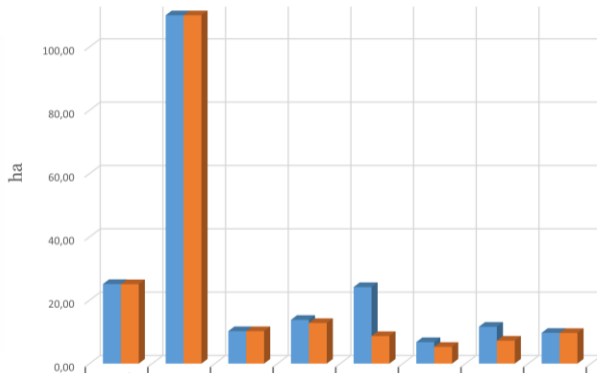

■ Występowanie [ha]	0,60	42,14	2,45	2,69	4,65	6,55	2,27	0,28
■ Zabieg ochronny [ha]	0,60	42,14	2,45	2,69	0,63	6,41	1,66	0,28

Fot. Gilles San Martin

Kornik drukarz (*Ips typographus* L.)

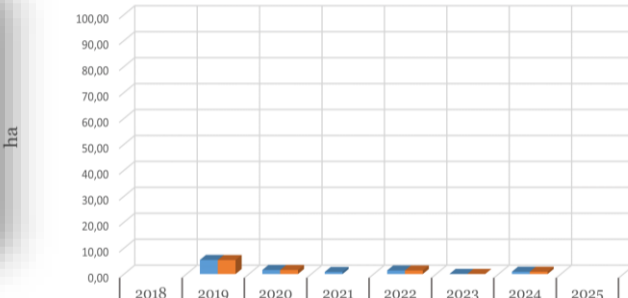

■ Występowanie [ha]	25,13	118,09	10,25	13,82	24,17	6,79	11,64	9,71
■ Zabieg ochronny [ha]	25,08	111,00	10,25	12,82	8,70	5,29	7,25	9,67

Fot. University of Ljubljana

Kornik modrzewiowiec (*Ips cembrae* H.)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
■ Występowanie [ha]		5,44	1,55	0,80	1,37	0,05	0,90	
■ Zabieg ochronny [ha]		5,39	1,55		1,37	0,05	0,90	

Szkodniki owadzie na gatunkach liściastych:

- ❖ Opiętki: 2019 - 2025r. (**2021 r.**)
- ❖ Szkody zaewidencjonowane od innych gatunków nie miały znaczącego wpływu na ogólny stan sanitarny drzewostanu.

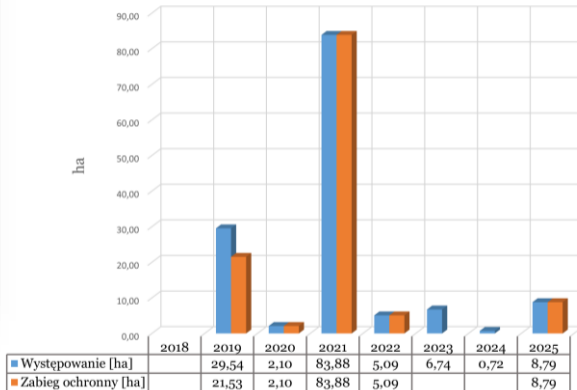

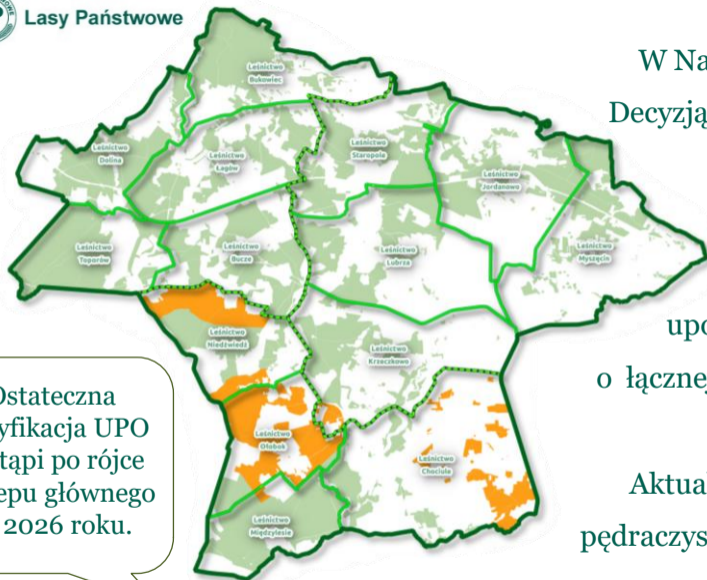
Fot. B. Dudzic

www.zolostzyn.lasy.gov.pl

Opiętki (*Argilus*)

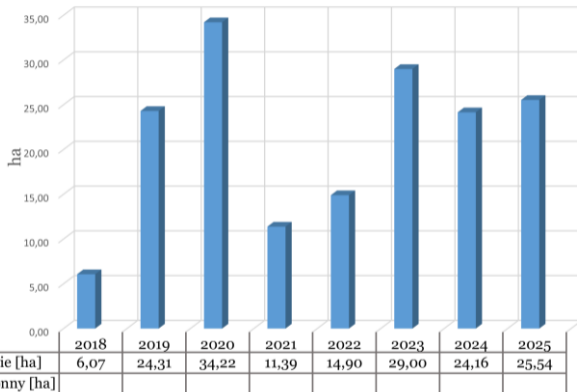
Ostateczna weryfikacja UPO nastąpi po rójce szczepu głównego w 2026 roku.

W Nadleśnictwie Świebodzin
Decyzją nr 13 z dnia 20.02.2007r.
Dyrektora RDLP
w Zielonej Górze
wyznaczono obszary
uporczywych pędraczysk
o łącznej powierzchni **3 127,71 ha**.
Aktualnie obszar uporczywego
pędraczyska jest w trakcie weryfikacji.

Fot. E. Kujawa

Chrabąszczowate (pędraki)

■ Występowanie [ha]	6,07	24,31	34,22	11,39	14,90	29,00	24,16	25,54
■ Zabieg ochronny [ha]								

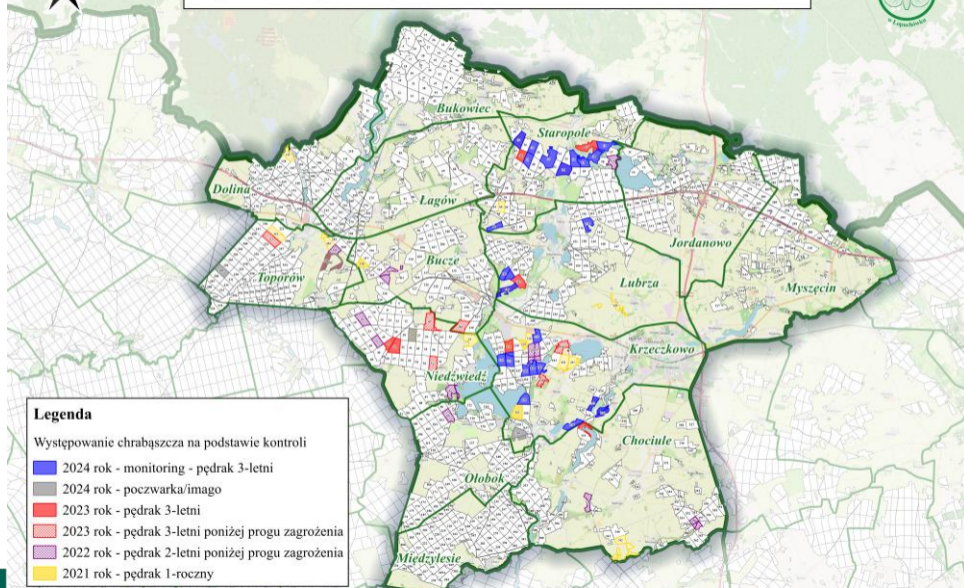
Na terenie Nadleśnictwa Świebodzin występują „szczyepy mieszane” chrabąszcza. Oznacza to, że w jednym roku znajdowane są minimum dwa różne stadia rozwojowe np. pędrak 2 i 3-letni/pędrak 3-letni i poczwarka.

Rójki szczypu głównego: 2018, 2022 (2026)

Rójki szczypu pobocznego: 2021, 2025

Prognozowana rójka chrabąszcza na terenie Nadleśnictwa Świebodzin na 2025 rok

Legenda

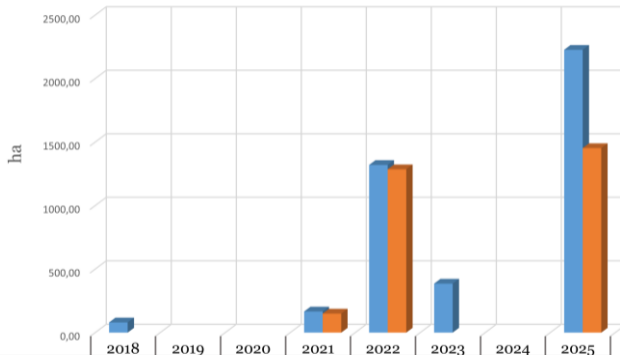
Występowanie chrabąszcza na podstawie kontroli

- 2024 rok - monitoring - pędrak 3-letni
- 2024 rok - poczwarka/imago
- 2023 rok - pędrak 3-letni
- 2023 rok - pędrak 3-letni poniżej progu zagrożenia
- 2022 rok - pędrak 2-letni poniżej progu zagrożenia
- 2021 rok - pędrak 1-roczyzny

Fot. Paulina Skowrońska

Chrabąszcze (owady doskonałe)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
■ Występowanie [ha]	80,37			166,40	1320,21	385,76		2226,66
■ Zabieg ochronny [ha]				150,00	1286,00			1452,79

Zabiegi ograniczające imago chrabąszcza na terenie Nadleśnictwa Świebodzin:

- ❖ **2021 r.** - **150 ha** (zabieg naziemny)
- ❖ **2022 r.**
  - **225 ha** (zabieg naziemny)
  - **1 061 ha** (zabieg samolotowy)
- ❖ **2025 r.**
  - **170 ha** (zabieg naziemny)
  - **1 131,29 ha** (zabieg samolotowy)
  - **151,50 ha** (zabieg doświadczalny samolotowy z użyciem środka **Los Ovados 200SE**)

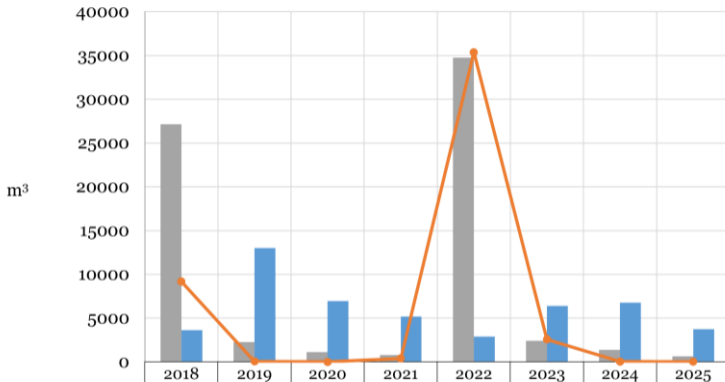
Fot. T. Sikora

Szkody abiotyczne:

- ❖ Wiatr: najistotniejsze szkody o charakterze powierzchniowym wystąpiły w **2018** oraz **2022 r.**
- ❖ Zmrożenia, zwarzenia: **2024 – 2025 r.**
- ❖ Obniżenie poziomu wód, susza: **2018 – 2025 r.**

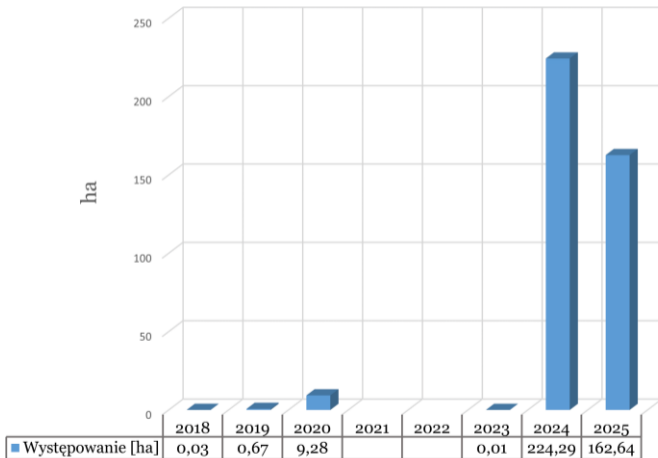

Wiatr

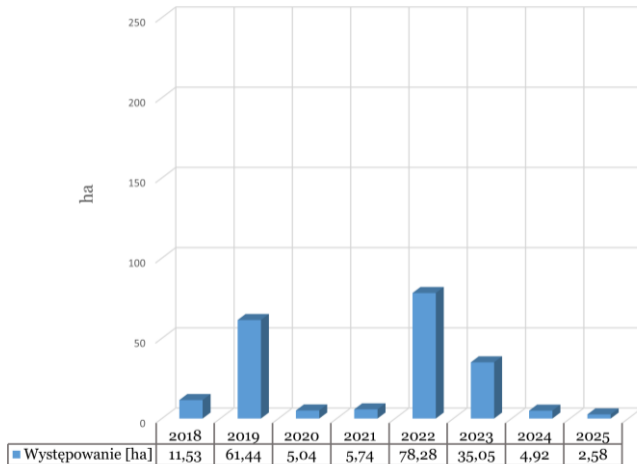

■ Pozyskanie złomów i wywrotów [m³]	27142,25	2257,15	1111,48	804,85	34735,64	2427,87	1371,21	649,8
■ Pozyskanie posuszu [m³]	3622,09	12995,5	6951,59	5199,55	2895,01	6408,6	6766,09	3744,53
—●— Występowanie [ha]	275,55	1,78	0,08	11,86	1 061,19	77,22	1,25	0,5

Zmrożenia, zwarzenia

Obniżenie poziomu wód, susza

Choroby grzybowe i jemiola:

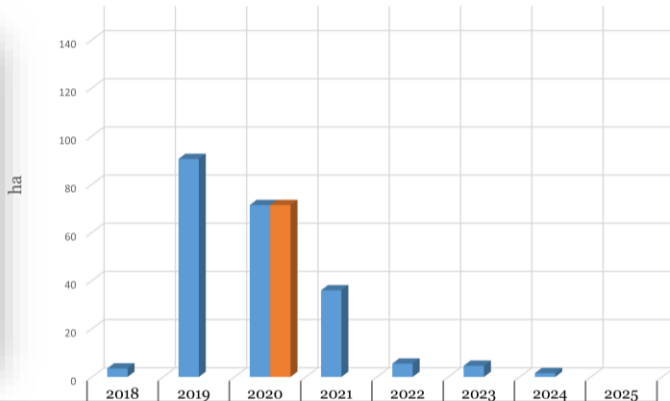
- ❖ Zamieranie pędów sosny powodowane przez grzyb *Sphaeropsis sapinea*: **2019 – 2020 r.**
- ❖ Jemiola na gatunkach iglastych: **2019 r. – 2025 r.**

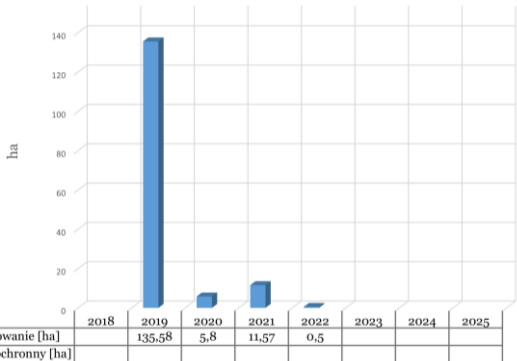
www.zololsztyn.lasy.gov.pl

Zamieranie pędów So

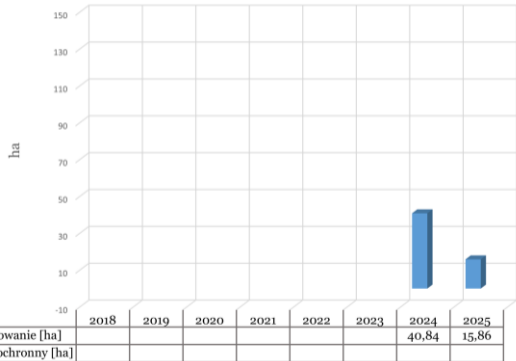

■ Występowanie [ha]	3,51	90,53	71,38	35,97	5,53	4,63	1,57	
■ Zabieg ochronny [ha]			71,38					

Jemiola na gatunkach iglastych

Jemiola na sośnie (od 2024r.)

Szkody powodowane przez zwierzyne:

- ❖ Jeleniowate: 2018 r. - 2025 r.
- ❖ Bóbr: 2018 r. - 2025 r.

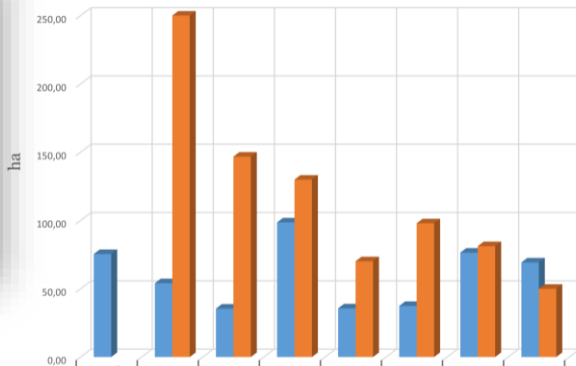

www.kulik.org.pl

www.kulik.org.pl

Jeleniowate (*Cervidae*)

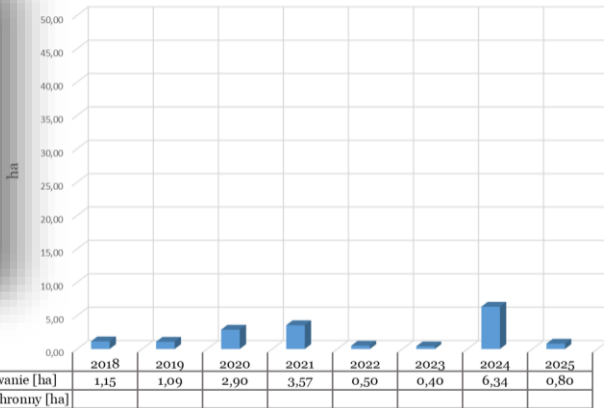

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
■ Występowanie [ha]	75,42	54,07	35,45	98,56	35,63	37,40	76,43	69,25
■ Zabieg ochronny [ha]		256,96	146,72	129,87	70,13	97,92	81,18	50,00

www.wlin.pl

Bóbr europejski (*Castor fiber*)

Podsumowanie

- Stan zdrowotny drzewostanów na terenie Nadleśnictwa Świebodzin należy uznać za **dobry**, jednak część z nich może wykazywać cechy **obniżonej stabilności**;
- Obserwacja i ewidencja szkód z ostatnich ośmiu lat wskazuje, że wśród czynników biotycznych największe znaczenie dla stabilności i zdrowotności drzewostanów mają **szkodniki korzeni**;
- W latach: **2021**, **2022** oraz **2025** wykonano zabiegi wielkoobszarowego ograniczenia liczebności **chrabąszcza majowego** w związku z utrzymującym się zagrożeniem od **pędraków**. Łączna powierzchnia wykonanych zabiegów zwalczających ten gatunek wyniosła **2 888,79 ha**;
- Należy mieć na uwadze potencjalne zagrożenie od szkodników pierwotnych sosny, w szczególności od **barczatki sosnowki**. W latach **2023** - **2024** wykonano agrolotnicze zabiegi wielkoobszarowego ograniczenia liczebności tego gatunku na łącznej powierzchni **1 989,69 ha**;

Podsumowanie

- Jako najważniejsze czynniki abiotyczne przyczyniające się do powstawania szkód należy zaliczyć **wiatr** oraz **obniżający się poziom wód gruntowych**, brak pokrywy śnieżnej w okresie zimowym;
- W związku z suszą i osłabieniem drzew stwierdza się również szkody od szkodników wtórnych, w szczególności: **przyplaszczka granatka**, **kornika ostrozębnego** czy **kornika drukarza**;
- W latach 2018-2025 pozyskano łącznie ponad **48 tyś m³** posuszu oraz **70 tyś m³** złomów i wywrotów;
- Ciepłe zimy w latach 2024-2025 przyczyniły się do szybszego rozwoju liści co w konsekwencji doprowadziło do zmrożenia drzewostanów na powierzchni prawie **400 ha**;

Podsumowanie

- Na terenie Nadleśnictwa Świebodzin nie obserwuje się wzmożonego występowania szkodników owadzych na gatunkach liściastych, poza żerem regeneracyjnym imago chrabąszcza. Obecnie nie stanowią one istotnego zagrożenia dla kondycji zdrowotnej i stabilności drzewostanów;
- W ostatnim okresie stwierdzano szkody w postaci osłabienia i zamierania drzew w związku z rozwojem półpasożyta – **jemioly rozpierzchłej**;
- Od 2018 roku występowanie uszkodzeń ze strony **zwierzyny płowej** utrzymuje się na podobnym poziomie. Nadleśnictwo podejmuje liczne działania mające na celu ograniczanie szkód od zwierzyny.
- Szkody od **bobra** pojawiają się regularnie, jednak utrzymują się na bardzo niskim poziomie i nie wpływają na kondycję zdrowotną drzewostanów.

Lasy Państwowe

Dziękuję za uwagę

Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych
Zespół Ochrony Lasu w Łopuchówku
Łopuchówko 1, 62-095 Murowana Goślina
zollopuchowko@lasy.gov.pl
tel.: +48 61 812 01 81